

Complexnummer: 514509

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oranjepark

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

514510, 514511, 514512

Woonplaats

Apeldoorn

Gemeente

Apeldoorn

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Apeldoorn, stadspark, Oranjepark, Parken

Complexomschrijving

Inleiding

STADSPARK uit 1876 met BRUG en HERINNERINGSBANK.

Met de aankoop in 1874 van het landgoed De Pasch door Hendrik Christiaan van der Houven van Oordt (1837-1903) werd de eerste en belangrijkste impuls tot de aanleg van de grootschalige villawijk De Parken gegeven.

De grote toeloop van welgestelden, vaak renteniers uit de voormalige koloniën, fabrikanten en hoge ambtenaren, vroeg aan het einde van de 19de eeuw steeds meer ruimte. Met de verkaveling van het landgoed De Pasch werd getracht in deze ruimtebehoefte te voorzien.

Van der Houven was fabrikant, grootgrondbezitter en dijkgraaf van de Veluwe. Hij kocht het landgoed van 7 ha. voor f 85.000,- en beloofde een wandelpark van 4 bunder aan te leggen en de grond voor de infrastructuur gratis aan de gemeente af te staan. Van der Houven zou zelf 6 villa's bouwen en de overige grond als bouwgrond verkopen. Op 23 oktober 1875 werd een groot deel van de bouwterreinen verkocht aan de bouwondernemer C.J. Emming uit Zutphen. Of Emming als projektontwikkelaar ook zelf verantwoordelijk is voor de bebouwing van het terreinen of dat hij de grond weer heeft doorverkocht is niet duidelijk.

Op 7 november 1874 kreeg Van der Houven toestemming van Koning Willem III om het aan te leggen park Oranjepark te noemen. De Zutphense landschapsarchitect H.H. Hogeweg (1799-1881) werd gevraagd een ontwerp te maken. Hij en zijn zoon wonnen met hun

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontwerp op 17 april 1875 op de Tuinbouwtentoonstelling te Amsterdam een prijs.

Het Oranjepark is in 1876 aangelegd en daarna aangeboden aan de gemeente Apeldoorn voor een symbolisch bedrag van 4.000 gulden. Koning Willem III en de toenmalige burgemeester J.A. van Hasselt waren op 13 mei 1876 bij de feestelijke inwijding van het park aanwezig. Het park is aangelegd met als doel de omliggende bouwgrond aantrekkelijker te maken en zodoende een hogere grondprijs te creëren.

Waardering

Stadspark bestaande uit een aanleg (A), zitbank (B) en verkeersbrug (C).

- Van stedenbouwkundige waarde door de situering aan de zuidwestrand van de Parken als onderdeel van een bijna doorgaande groenzone, bestaande uit een viertal parken, die tezamen met de vele particuliere groenelementen een aantrekkelijk, waardevol beeld vormen.
- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het park is aangelegd temidden van de huisvesting van de nieuwe en kapitaalkrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette romantisch aangelegde villawijken. De Parken behoort tot de grootste en oudste villawijken van dit type in ons land en de aanleg droeg er toe bij dat het aanzien van het dorp en de sociale gelaagdheid van haar bevolking sterk veranderde.
- Van cultuurhistorische waarde als eerste van de vier stadsparken in de wijk de Parken.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514510

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	26 juni 2000
Kadaster deel/nr	82948/120

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Apeldoorn	Apeldoorn	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Apeldoorn	stadspark, Oranjepark, Parken

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Apeldoorn	AA			1231

*Omschrijving***

Omschrijving

Het Oranjepark wordt begrensd door de Kerklaan, Mr. Van Rhemenslaan, Regentesselaan en Van der Houven van Oordtlaan. Het is aangelegd in de destijds populaire Engelse landschapsstijl met een langgerekte gebogen vijverpartij met bruggetje, lange gebogen paden en uitgestrekte grasvelden. Het noordwestelijke deel van de vijver bevat een fontein. De bomen, nu van een monumentale grootte, staan vrij of in kleine groepjes. Onder de bomensoorten bevinden zich onder meer rode beuk, varenbeuk, tulpenboom en magnolia. Langs de vijver staat een monumentale gunnera. Groen en vijverpartij zetten zich voort aan de zuidwestzijde van de Regentesselaan. In 1959 is het park deels gewijzigd naar ontwerp van de landschapsarchitect J.T.P. Bijhouwer (1898-1974), die een beplantingsadvies opstelde.

Waardering

Stadspark met invloeden van de Engelse landschapsstijl uit 1876.

- Van stedenbouwkundige waarde door de situering aan de zuidwestrand van de Parken als onderdeel van een bijna doorgaande groenzone, bestaande uit een viertal parken, die tezamen met de vele particuliere groenelementen een aantrekkelijk, waardevol beeld vormen.

- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het park is aangelegd temidden van de huisvesting van de nieuwe en kapitaalcrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette romantisch aangelegde villawijken. De Parken behoort tot de grootste en oudste villawijken van dit type in ons land en de aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

droeg er toe bij dat het aanzien van het dorp en de sociale gelaagdheid van haar bevolking sterk veranderde.

- Van cultuurhistorische waarde als eerste van de vier stadsparken in de wijk de Parken.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Park

Monumentnummer*: 514511

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82948/111

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn Stadspark, Oranjepark, Parken

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Apeldoorn AA 1231

Omschrijving**

In het noordelijk deel van het park bevindt zich een hardstenen HERINNERINGSBANK uit 1892, ontworpen in neorenaissancestijl. De bank heeft aan de voorzijde een witmarmeren plaat met inscriptie 'Ter herinnering aan den stichter van het Oranjepark. H.C. van der Houven van Oordt opgedragen door de Vereeniging tot veraangenaming van het verblijf'. Ten zuiden van deze bank is in 1960 een verzetsmonument van de Amsterdamse beeldhouwer Hund geplaatst, dat de verwaarloosde en vervallen muziektent uit 1881 verving.

Waardering

Zitbank uit 1892 in neorenaissancestijl.

- Van architectuurhistorische waarde als herinneringsbank in neorenaissancestijl.
- Van cultuurhistorische waarde als herinneringsbank aan de grondlegger van het park.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Straatmeubilair Zitbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514512

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82948/108

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn Stadspark, Oranjepark, Parken

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Apeldoorn AA 1231

Omschrijving**

Omschrijving

BAKSTENEN BOOGBRUG uit de jaren '30 van de 20ste eeuw. De brug is gemetseld in kruisverband en bestaat uit vierkante, hoog opgaande kolommen, die een bloemenbak met geprofileerde onderzijde dragen. Daartussen velden met ellipsvormige openingen. De brug bevat siermetselwerk.

Onder de brug worden de waterpartijen van het Oranjepark en het Wilhelminapark met elkaar verbonden.

Waardering

Bakstenen boogbrug uit de jaren '30 van de 20ste eeuw.

- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de bijna doorgaande groenzone, bestaande uit een viertal parken.
- van cultuurhistorische waarde als functioneel en decoratief onderdeel van het park.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Weg- en waterbouwkundige werken Brug(C) Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument